

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«لایحه موافقتنامه همکاری در زمینه مبارزه با جرائم سازمان یافته بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان»

مقدمه

به واسطه رشد روزافزون جرائمی که ماهیتی فراملی دارند همکاری میان کشورهای جهان از اهمیت خاصی برخوردار شده است. عمده این جرائم به شکلی سازمان یافته ارتکاب می یابند و مرتکبین آنها در قالب گروه های دارای سازمان منظم و با اهداف مشخص عمل می کنند که عمدتاً در چند کشور فعال هستند. در واقع دو وصف سازمان یافتگی و فراملی بودن جرائم، قرین یکدیگر می باشند که موجبات دشواری برخورد و مبارزه با آنها را فراهم می آوردند. لذا همکاری میان کشورها برای مبارزه با این نوع از جرائم نه تنها لازم است، بلکه شرط اساسی می باشد. با این حال گفتنی است که نوع و میزان همکاری ها مبتنی بر وضعیت مبتلابه بودن جرائم مورد نظر میان کشورهایی است که علاقه به همکاری دارند.

مشخصات لایحه

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت:

۱۸۳

شماره چاپ:

۲۳۱

بررسی مفاد لایحه

تاریخ چاپ:

۱۳۹۵/۶/۲۱

۱. براساس مفاد ماده (۱) این موافقتنامه قلمرو همکاری ها بر محوریت جرائم سازمان یافته می باشد، براساس نظام حقوق کیفری داخلی چنانچه ارتکاب یک جرم ازسوی گروه نسبتاً منسجم متشکل از سه نفر یا بیشتر که برای ارتکاب جرم تشکیل می شود یا پس از تشکیل، هدف آن برای ارتکاب جرم منحرف می شود ارتکاب یابد جرم سازمان یافته تلقی می شود با این حال مطابق ماده (۱) موافقتنامه سعی شده است برخی مصادیق عمده و مهم جرائمی که معمولاً به صورت سازمان یافته ارتکاب می یابند به صورت تمثیلی ذکر شود که به نوعی زمینه های همکاری در این موارد را برجسته می سازد. برخی از این عناوین همچون مبارزه با مواد مخدر، قاچاق اسلحه و انسان، پولشویی از مصادیق متداول این جرائم می باشند که در اسناد بین المللی از جمله کنوانسیون مبارزه با مواد مخدر و کنوانسیون پالمو و پروتکل های آن درج شده اند در حالی که مصادیق دیگر مانند جرم علیه محیط زیست حفاظت شده و جرایم رایانه ای از نوآوری های این موافقتنامه است که همکاری در راستای آنها می تواند راهگشا باشد.

معاونت پژوهش های

سیاسی - حقوقی

دفتر: مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۵۰۲۹

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵/۷/۴

۲. عمده حوزه همکاری این موافقتنامه ناظر بر مراودات کارشناسی و آموزشی است و نه اقدامات عملیاتی که احتمالاً به واسطه مبتلابه بودن این عناوین مجرمانه در مراودات بین دو کشور است. از این رو ابهام در خصوص تعریف و تعیین مصداق برخی از عناوین مجرمانه مانند جرائم تروریستی محل تأمل و درنگ نیست.

۳. ابهامی در ماده (۷) این موافقتنامه مشاهده می‌گردد. این ماده که مربوط به استثنائات همکاری است در بند «۱» ابتدا با عبارت‌پردازی جامع به دنبال ذکر تمام عواملی است که می‌توان به واسطه آنها از همکاری خودداری نمود. اما در انتهای ماده عبارت «در شرایط خاص» قید شده است که مشخص نیست آیا منظور از آن اشاره به همان استثنائات مذکور است یا اینکه با وجود استثنائات باید شرایط خاصی نیز وجود داشته باشد.

نتیجه‌گیری

با عنایت به اینکه این موافقتنامه عمدتاً به موضوع همکاری در سطح تبادل تجربیات و نحوه برخورد با جرائم سازمان‌یافته معطوف می‌باشد باید گفت در صورتی که کشور لهستان در این حوزه از تجربیات قابل توجهی برخوردار باشد می‌تواند برای جمهوری اسلامی ایران منافی در پی داشته باشد. در کل به واسطه عدم چالش‌زا بودن مفاد و آثار این موافقتنامه، تصویب آن می‌تواند در راستای تقویت همکاری میان دو کشور مفید باشد لذا تصویب آن مورد پیشنهاد است.

